

TN § 149   Förslag på effektivare och anpassad ÅVC-verksamhet på Gotland

Ärendenummer: TN 2023/1391

Paragraf föregående instans: TN AU § 124

Tekniska nämndens beslut

1. Tekniska nämnden beslutar enligt alternativ 2. Anpassade öppettider för ÅVC utifrån besöksantalet, avfallstaxan höjs med 7 %, enligt ordförande Mariette Nicanders (M) yrkande.
2. Tekniska nämnden beslutar att återvinningsstationer för förpackningsavfall ska finnas tillgängliga vid ÅVC, för allmänheten dygnet runt året runt.
3. Tekniska nämnden beslutar att den sista delen av förslaget återremitteras med uppdrag till förvaltningen att utreda alternativet att ta en avgift per besök på ÅVC för sådant avfall som inte är avgiftsfritt, enligt ordförande Mariette Nicanders (M) yrkande.

Sammanfattning

Dagens återvinningscentraler (ÅVC) är underfinansierade med 3 miljoner kronor per år. Det krävs åtgärder för att hantera denna underfinansiering. Åtgärderna sträcker sig från att höja grundavgiften i taxa till att ha kvar tre ÅVC. Syftet har också varit att försöka studera effektiviteten av ÅVC ställt mot antal besök, arbetsmiljön och tjänsteutbud. I utredningen finns även förslag på att hantera den stora säsongsvariationen på Gotland med säsongöppna ÅVC men förslaget innebär dock en höjning av grundavgiften.

I samband med att Region Gotland ska ta över all insamling av förpackningsavfall beaktas detta i utredningen. Förslaget bland annat att tillgängliggöra mottagning av förpackningsavfall utanför öppettider på ÅVC och även att göra om ÅVC till återvinningsstationer för enbart förpackningsavfall. Under mars 2026 ska det dessutom finnas möjlighet att slänga sitt förpackningsavfall i närheten av sitt boende, detta kommer även att påverka antal besök på ÅVC.

Alternativ till dagens betalningssystem på ÅVC har studerats och det finns tre förslag för att komma ersätta dagens system, samtliga har sina för och nackdelar. Ett alternativ är att göra alla besök gratis till ÅVC, detta förslag innebär att grundavgiften måste höjas med ytterligare 10%. Det andra alternativet är att varje besök kostar 10 kr, men detta kan missgynna de som slänger mindre avfallsmängder. Det sista alternativet är att införa begränsat antal besök per år. Detta alternativ används av flera kommuner runt om i Sverige.

Bedömning

Förvaltningen bedömer att åtgärder måste göras för att erhålla en effektiv ÅVC-verksamhet på Gotland. Verksamheten ska vara anpassad utifrån likhetsprincipen och landsbygdsperspektivet samt ur ett ekonomiskt perspektiv.

Enligt likställighetsprincipen ska det finnas samma möjligheter oavsett om man är fastboende eller sommarbesökande att lämna sitt avfall på ÅVC. Detta innebär att om de mindre ÅVC enbart är öppna under sommarsäsongen kan detta missgynna de fastboende. Därför finns detta inte medtaget i utredningen. Att anpassa öppettiderna efter säsongen och ha öppet i mindre omfattning under vintertid kommer att innebära att grundavgiften måste höjas. Gotland har sju ÅVC, medan en normalkommun har tre ÅVC. Förvaltningen föreslår att enbart bibehålla tre ÅVC (Hemse, Visby och Slite) samt att göra om Vamlingbo, Ljugarn och Fårösund till återvinningsstationer för förpackningsavfall.

Landsbygdsperspektivet utgår från att personer som är bosatta på landsbygden fortsatt ska ha möjlighet att lämna avfall på ÅVC inom rimliga avstånd. Att bibehålla de mindre ÅVC men med anpassade öppettider är ett bra alternativ för att bibehålla denna lösning, men det innebär att grundavgiften måste höjas. Om taxan inte ska höjas kvarstår ÅVC Visby, Hemse och Slite som ÅVC och de som bor på landsbygden kommer behöva köra cirka 3 mil till närmaste ÅVC. För att kompensera förlusten av dessa ÅVC kommer ÅVC Vamlingbo, ÅVC Ljugarn och ÅVC Fårösund göras om till återvinningsstationer där man gratis lämnar sitt förpackningsavfall och dessa har öppet året runt, dygnet runt.

Barn- och Genusperspektivet beaktas genom att bidra till en effektiv och hållbar avfallshantering som kommer bidra till minskad nedskräpning genom att utöka tjänsteutbudet på kvarvarande ÅVC.

Ekonomisk konsekvensanalys har genomförts i undersökningen. Att bibehålla nuvarande ÅVC-verksamhet kommer innebära att grundavgiften i avfallstaxan måste höjas med 13 %. Om alternativet med anpassad ÅVC verksamhet införs måste grundavgiften höjas med 7 %. Förvaltningen förordar att enbart ha kvar ÅVC i Slite, Hemse och Visby, vilket innebär att grundavgiften i avfallstaxan höjs med 0,5 %. Med det sista alternativet görs ÅVC Vamlingbo, Ljugarn och Fårösund om till Återvinningsstationer för förpackningsavfall. Denna verksamhet ska vara finansierad av materialindustrierna genom förordning NFS 2023:1.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av avdelningschef Birger Björkman.

Yrkanden:

I den första delen, följande alternativ för att erhålla full finansiering av ÅVC-verksamheten på Gotland:

Ordförande Mariette Nicander (M) yrkar på alternativ 2. *Anpassade öppettider för ÅVC utifrån besöksantalet, avfallstaxan höjs med 7 %.*

Bobo Writler (M), Tommy Gardell (S) och Eva Gahnström (C) instämmer i ordförande Mariette Nicanders (M) yrkande.

Tomas Rådkvist (MP) yrkar på alternativ 1. *Bibehålla nuvarande ÅVC verksamhet och höjer grundavgiften i taxan med 13 %.*

Peter Oliveskog (SD) och Per Edman (V) instämmer i Tomas Rådkvists (MP) yrkande.

Ordförande Mariette Nicander (M) ställer proposition på sitt eget yrkande och Tomas Rådkvists (MP) yrkande och finner att det egna yrkandet vinner bifall.

Reservationer:

Tomas Rådkvist (MP), Peter Oliveskog (SD) och Per Edman (V) reserverar sig mot den första delen av beslutet.

Yrkanden:

I den andra delen av beslutet:

Per Edman (V) yrkar på att införa gratis lämning av avfall på ÅVC för de kunder som omfattas av det kommunala ansvaret för avfall. Grundavgiften måste höjas med ytterligare 10% för att finansiera gratis besök.

Tomas Rådkvist (MP) instämmer i Per Edmans (V) yrkande.

Ordförande Mariette Nicander (M) yrkar på att del två av förslaget återremitteras med uppdrag till förvaltningen att utreda alternativet att ta en avgift per besök på ÅVC för sådant avfall som inte är avgiftsfritt.

Ordförande Mariette Nicander (M) ställer proposition på Per Edmans (V) yrkande och finner att det egna yrkandet vinner bifall.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämndens arbetsutskott lämnar ärendet till tekniska nämnden utan eget yttrande.

Beslutsunderlag

Rapport om ÅVC på Gotland – en effektivare och anpassad verksamhet. 2023-05-26

TKF Tjänsteskrivelse 2023-05-26

Presentation på sammanträde